

SOKOLSKI GLASNIK

GLASILO SAVEZA SOKOLA KRALJEVINE JUGOSLAVIJE

ČUVAJTE JUGOSLAVIJU!

Izlazi svakog petka • Godišnja pretplata 50 din. • Uredništvo i uprava Prestolonaslednikov trg 34 • Adresa za pošiljke: Poštanski prelinac 342 • Telefoni uredništva i uprave 30-866 i 26-105 • Račun Poštanske štedionice br. 57-686 • Oglasi po ceniku •

Beograd, 16 avgust 1940
God. XI • Broj 33

Četiri godine SPP

„Za slavu Boga, za pokoj duše Kralja Aleksandra, za zdravlje i sreću Kralja Petra Drugog i za sjaj i veličinu Jugoslavije“ (Zavetna lozinka SPP.)

Navršuju se četiri godine otkako je jugoslovensko Sokolstvo ušlo u jedan značajan period svoje istorije i svog rada, obeležen imenom SOKOLSKA PETROVA PETOLJETKA. Ideja Sokolske Petrove petoljetke nikla je iz mučne težnje da se nađe jedan nov izvor moralnih potsticaja na rad, da se nađe jedan nov potstrek za pokretanje stvaralačkih snaga Sokola i Sokolstva koji bi omogućio da Sokolstvo, kao vodeća nacionalna organizacija, sačuva svoju unutrašnju veru, svoju duhovnu dinamiku i pronese je kroz „gluho doba“ za bolja i sretnija vremena, vremena velike nacionalne obnove u koju verujemo. Rodila se ta ideja u jednom teškom narodnom potresu i u časovima nacionalne klonulosti da bi se, postavljanjem visokih ideala i meta, duh sokolski trgnuo iz nizina malodušnosti i nemoći.

O tom DUHU se radilo kad se objavljivala Sokolska Petrova petoljetka. I zato se pomislilo na zavet i otuda i Zavetnice kao osnova Sokolske Petrove petoljetke; jer je zavet u našem narodu bio uvek najviši apel na duh i srce. A nama je u tim vremenima trebao baš taj najviši apel i ta najveća obaveza. Na gluho doba odgovara se zavetom ako se želi da spase duša narodna. Jesmo mi propisivali u zavetnicama cele nizove praktičnih i korisnih zadataka i priredova koji su se odnosili na prosvetno, društveno i prirodno izgrađivanje sokolske okoline; jesmo tražili da se podižu domovi, česme, vrtovi, voćnjaci, putevi i slično, jer nema blagorodnije sokolske žrtve od žrtve učinjene za celinu i jer je takvo socijalno i ekonomsko delovanje jedan od bitnih zadataka sokolstva u sadašnjosti. Ali ti zadatci i ta dela nisu PRVO I BITNO u ideji Sokolske Petrove petoljetke: oni su svedočanstvo i dokazi dokle je probuđen i pokrenut i preporođen DUH sokolskog čoveka i dokle je on osposobljen na žrtvu i stvaralačko pregalaštvo. Dragocene su koristi društvenoj okolini sela i grada učinili Sokoli delima Sokolske Petrove petoljetke; spiskovi izvršenih zadataka daju impozantnu sliku jednog socijalnog dela kojima se Sokolstvo može i treba ponositi. Ali osnovno pitanje je u Sokolskoj Petrovoj petoljetci na ulasku u njenu završnu godinu: ali i kakav je izvršen DUHOVNI POKRET sokolstva na očigled velikih ideala i zadataka koji su sadržani u Sokolskoj Petrovoj petoljetci. Ako je postignut taj uspeh na području duha sokolskog čoveka, onda je Sokolska Petrova petoljetka ispunila veliku zadaću čiji će rezultati biti naročito blagodetni u ovim sudbonosnim vremenima kad su Otadžbini potrebni nego ikad sinovi snažnog duha, spremni na žrtvu i pregalaštvo.

Mi verujemo u te blagodetne rezultate ovog Zavetnog doba Sokolske Petrove petoljetke, mi verujemo u njenu preporodnu duhovnu vrednost. Dokaz su nam za to ne samo spiskovi izvršenih dela nego i onaj visoki moralni stav koji je jugoslovensko Sokolstvo tako sjajno otkrilo u akciji Sokolske odbranbene pripravnosti. Ulazimo u poslednju godinu Sokolske Petrove petoljetke sa verom da će ona ostati jedan velik period istorije sokolskog stvaralaštva i da će ona pripremiti duhovno sokolsku zajednicu na veće i zamašnije zadatke velike nacionalne obnove. Poslednja godina Sokolske Petrove petoljetke neka u zahvalu novog stvaralaštva daće punu potvrdu te naše vere.

R.

Velika sokolska štafeta

Kako smo već javili, pripremni radovi za veliku sokolsku štafetu, koja iz svih sokolskih župa 6 septembra dolazi u Beograd, privode se kraju. Veliki, ukusni plakat izradio je br. Kavčić. Gotove su i metalne kutije, trake za trkače i pergamenti za pozdrave.

Prugu broj I preuzeo je u Saveznom Tehničkom odboru,

brat Spornjak Bogdan i prugu broj II brat Janko Kavčić, prugu broj III brat Selimir Radovanović i prugu broj IV brat Miroslav Volinović.

Nekoliko hiljada sokolskih trkača preneće ove štafetne pozdrave iz svih naših krajeva do Beograda, što predstavlja jednu od najzamašnijih sokolskih akcija u poslednje vreme. I. S.

Ogromne pripreme za proslavu Rođendana Nj. V. Kralja Petra II

U svim Sokolskim župama vrše se žive pripreme za ovogodišnju proslavu Rođendana Nj. V. Kralja Petra II koja je ove godine tim značajnija što njome ulazi Nj. V. Kralj u godinu svoga punoletstva. Za sokolstvo ima ovogodišnja proslava još jedan izuzetan značaj što ono ulazi ovom proslavom u završnu godinu Sokolske Petrove Petoljetke.

Naročiti napori ulažu se ove godine u svim župama organizaciji grandiozne pozdravne štafete koja će krenuti iz svih župa noseći Nj. V. Kralju pozdrave sokolstva i naroda iz cele Njegove Kraljevine. Ova potphat, jedan od najzamašnijih kojih se latilo sokolstvo i najveći ove vrste u istoriji Jugoslavije, daće prilike još jednom da se manifestuje visoka vrednost sokolske organizacije i oduševljeni patriotizam njegovog članstva. Savezno Načelnstvo i sva župska načelnstva ulažu krajnje napore da ovaj potphat bude izveden onako kako dolikuje sokolskoj tradiciji i visokoj nameni ove štafete. Uspehi koji su dosad u organizaciji pokazani daju nade da će ova štafeta postići onaj cilj koji joj je namenulo naše sokolstvo.

U Beogradu se osim toga vrše žive pripreme za što bolju organizaciju proslave. Prema dosadašnjem sporazumu proslava u Beogradu otvorila bi se budnicom sokolske muzike. Posle toga bi Sokoli krenuli na Banjicu gde bi učestvovali na velikom reviju trupa. U 11.30 sati održala bi se svečana sednica u Sokolskom društvu Matica. Sednica bi trajala do 12.15. Posle toga bi sokolska povorka krenula prema Terazijama gde bi se svrstala i sačekala štafetu, koja bi imala da stigne sa pozdravima iz svih 25 župa, oko 13 časova. Povorka bi zatim zajedno sa štafetom krenula u dvor gde bi bile predane pozdravne povelje Sokolskih župa.

Jedno uzбудljivo priznaње Mojkovačkim junacima...

„Crnogorski junaci su učinili sve za besmrtnu slavu srpskog oružja“

Velike pripreme za proslavu 25-godišnjice Mojkovačke bitke — Ministar Vojske g. Milan Nedić o značenju podviga sanjačkog odreda

Savez Sokola vrši žive pripreme za što uspešnijom proslavu 25-godišnjice mojkovačke bitke. Kao što je poznato proslava će se vršiti u dva dela: uvodni deo u obliku jedne svečane sednice, koja će se održati na Cetinju 31 avgusta od 7 do 9 na вече u tamošnjem Zetskom domu. Na toj svečanosti govoriće o značenju mojkovačke bitke i o herojskim podvizima sanjačkog odreda učesnik te bitke ađutant Nj. V. Kralja pukovnik g. Ljubomir Poleksić. Savez Sokola je zamolio upravu radio a. d. da se ova svečana sednica prenosi putem radio stanice Beograd, našto je Uprava stanice sa puho susretljivošću pristala. Na Cetinju je održan saстанak svih nacionalnih ustanova i predstavnika opštine i vlasti, pa je zaključeno da se izvrše sve pripreme kako bi gosti bili što srdačnije дочекani i kako bi Cetinje uzelo u ovoj proslavi što vidnijeg učesha.

Glavni deo svečanosti održaće se na Mojkovcu. Naročiti odbor najuglednijih predstavnika svih bratstava iz sresa kolašinškog i belopoljskog na čelu sa brigadirom Milošem Medenićem vrši žive

pripreme za ovu svečanost sa ciljem da se osigura što veće učesha naroda i da se gosti дочекаju onako kako to odgovara tradicionalnom crnogorskom gostoprимству. Очекује se да ће тој svečanosti присуствовати највиши претставници војске, што се у том крају очекује са жељама да се том приликом манифестује још једном јединство у националном идеалу и у солидарности у спремности за одбрану отаџбине.

Поводом прославе 25-godišnjice сјајног потхвата санџачког одреда црногорске војске, који је крунисан мојковачком битком, вредно је забележити једно признање, које је одано српској војсци од стране једног од наших највећих војничких ауторитета, Армијски генерал г. Милан Ђ. Недић, садашњи Министар војске и морнарице пишући у својој књизи „Српска војска на Албанској Голготи“ о подвигу санџачког одреда, написао је и ове значајне речи:

„Црногорска војска била је чисто народна војска, војска са свима манама ове организације: рђаво формирана, слабо наоружана, недовољно одевена, рђаво храњена, недовољно командована и политичким и другим агитацијама силно растројена. Таква, каква беше, она није претстављала сигуран инструмент за вођење једног модерног рата. И ако је та војска била овако опремљена, ипак је она само собом и оваква у историји српског народа приложила сјајне подвиге и величанствене победе противу, једне велике царске војске, потпуно опремљене и обучене за модерно ратовање. Црногорски јунаци су учинили све за бесмртну славу српског оружја, за њих саме није учинио готово никак ништа.

У великој катастрофи коју је доживела српска војска, црногорска војска, нарочито у овом периоду повлачења ка Јадранском приморју, учинила је и услуге, које се ничим и никад накнадити не могу. Услуге које је могао да учини само брат за брата. Она је, на једном дугачком фронту близу пет стотина

Savezna štafeta
6 septembra 1940.

километара, од ушћа Дрима па на Боку Которску, Херцеговину и Новопазарски санџак, закриљавала јуначки својим грудима поплачење српске војске. Да је црногорска војска, у овим трагичним тренуцима, попустила и тиме омогућила да се изведе аустријски маневар о опкољавању српске и црногорске војске, по замисли аустроугарске Врховне команде, не би било трага од српске војске, а српски народ не би био ово што је данас. Захваљујући само великом осећању србизма и братства црногорска војска је истрајала и потврдила и овога пута старо уверење о црногорском делу српског народа: да је пун чојства и јунаштва."

★

Наша штампа посвећује све више пажње мајковачкој битци поводом прославе њене 25-годишњице коју организује Савез Сокола. Време доноси леп чланак о бригадиру Милошу Меденици а „Политика“ и „Правда“ бележе кроничарски савесне припреме које врши Савез СКС за прославу. Сарајевска „Југословенска Пошта“ доноси врло леп чланак о 25-годишњици Мајковачке битке у коме се међу осталим каже:

„Мала црногорска група ратника која се задржавала на Тари, код Мајковца, пред неколико пута надмоћнијим непријатељем, није могла очекивати помоћи нити од других црногорских трупа, нити од србијанских трупа. И тај мали војни организам на Тари цио је знао, цио од команданта до последњег војника, да ни од кога не може очекивати помоћи у неравној борби с армијом генерала Кевеши, која је продирала кроз Санџак у правцу Колашина и Андријевце, и даље у унутрашњост Црне Горе. А ипак та мала војска, (чији је виши заповедник био сердар Ј. Вукотић, шеф штаба Петар Мартиновић, оба већ покојници, а командант сржи те војске Морачко-рвачке бригаде М. Меденица), примила је наметнуту јој борбу. Примила је ту борбу и извојевала једну од највећих војнички најуспелијих битака црногорске

На Мајковцу

Када тешки јади на леђа нам паше,
Када нам је видик цео мрачан био,
Кад је тиран стез'о и ребра ломно
Црногорци, овде, хорде задржаше.

Те хијене гладне, што су циљ имале,
Да пресеку путе к Јадранском мору
И угуше наду у васкрс и зору
Пред јунаштвом силним у страху су пале.

Јуриш дочекаше на прса јуначка
Само искра да се изнесе из мрака,
На хиљаде мртвих пало је јунака.

Сви, бранџи храбро врата мајковачка
Пред којима сатрап у немоћи паде
Црној Гори нови венац славе даде.
СТ. О. СТАНКОВИЋ

војске у светском рату. Та мала црногорска војска, налазећи се у дефанзиви, заправо у повлачењу пред надиром аустријске војске последице слома Србије ушла је у борбу и у току битке прешла у напад. Аустријска војска била је потучена оставивши на бојишту огроман број мртвих и рањених. И Црногорци су скупо платили своју победу. Преко 500 мртвих и рањених прекриво је поље чисти.

Величина духа, јуначко срце, још једанпут је посведочило да „Бој не бије свијетло оружје, но бој бије срце у јунака“. У томе и јесте огоман морално-васпитни значај Мајковачке битке. „Прегатоцу Бог даје махове“. Прегалаштво побјеђује страх, прегалаштво побјеђује и саму смрт. Ко је ријешен на борбу до краја, са свом животном и моралном снагом којом располаже он мора побједити. Мајковачки хероји су то сјајно потврдили својом победом крајем 1915 г. на Тари. Прославом 25-годиш-

Соколски радио часови на Београдском радиу

Од 1. септембра о. г. Радио станица Београд почиње поново давати соколске радио часове у којима ће Управа Савеза Сокола упућивати својим јединицама и чланству поједина обавештења и упутства за рад и у исто време износити примере соколског рада и успехе соколских настојања у појединим друштвима и четарама. Захваљујући сусретљивости и разумевању Управе Радио А. Д. у Београду, радио часови даваће се сваке недеље у одређени дан и час, о коме ćemo наше соколске јединице и припаднике обавестити на време. Већ сада позивамо наше соколске јединице да нас обавештавају о свему о коме што мисле да би требало да добије publicitet преко ових радио часова. Нарочито нека нас извештавају о лепим успесима и резултатима рада појединих соколских јединица и корисним иницијативама соколства на свим подручјима националног живота.

ТЕЧАЈЕВИ ОДБРАМБЕНОСТИ У ЖУПИ ШИБЕНИК

Соколска жупа Шибеник у оквиру народно - одбрамбеног рада и након успелог завршеног жупског течаја у томе смислу, одржала је течајеве у друштвима: Тигресно, Муртер, Бетина, Биград н/м, и Кистанју, који су завршени са веома добрим успесом. Течајеве по друштвима су водили свеладни инструктори-ке, који су одлично завршили жупски течај, а који сада раде са много одушевљења како се то од њих и очекивало — и као што су то и морали.

Интерес за течајеве у местима где су одржани био је не само код припадника соколства него и код осталих грађана врло велики.

Течајеви се настављају у осталим јединицама ове жупе, и већ према добијеним подацима успех је изванредан. До краја овога месеца ће у свим друштвима и четарама бити ови течајеви завршени.

Њице те битке освјежава се дух и битна особина нашег народа: Борити се до последњег даха и појединачно за победу идеала слободна човјека. То је наслеђе вијекова, то је завјет мајковачких јунака, чије прегнуће славио и чијим сјенима се клањамо."

Кратке вести из нашег соколства

Соколско друштво Лjubljana I приредило је pohod на grob трагично погинулог брата Антона Maleja, povodom desetgodišnjice njegove smrti, u Bohinjsku Bistricu, u kome je uzeo učešća veliki broj braće i sestara. Grob je okičen cvećem, a načelnik Sokola I održao je toplo komemorativno slovo u počast nezaboravnog pokojnika.

Соколско друштво Celje-Matica приредило је окружне utakmice dece, koje su u svakom pogledu uspele. Starija ženska deca takmičila su se u pet vrsta. Prvo mesto je zauzela četvrta vrsta, a kao pojedinka osvojila je prvo mesto Neva Višnerova. Od mlade ženske dece takmičila se jedna vrsta. Prvo mesto je zauzela Marta Kodelova. Starija deca takmičila su se u osam vrsta, pa je prvo mesto osvojio I. Roš. Mlada muška deca nastupila su u četiri vrste. Prvo mesto izborio je mali brat Četina. Svi takmičari zadovoljili su nastupom.

Sedamdeset godišnjicu života skromno je proslavio 4 o. m., brat Dr. Fran Šabec, bivši dugogodišnji starešina Sokolskog društva Vrhnika, koji je sav život posvetio radu za jedinstvo naroda i otadžbine. Sudelovao je u Balkanskim ratovima kao dobrovoljac, vršeći sanitetsku službu na frontu. Kao Soko uvek je stajao u prvim redovima, a kao lekar zadužio je mnogo svojim radom i znanjem koliko sokolstvo, za koje je takoreći živeo, toliko i ostale građane.

Na rodendan Nj. V. Kralja Petra II, 6 septembra, biće u Ljub-

ljani na vrlo svečan način otkriven spomenik Viteškom Kralju Aleksandru I. Ujedinitelju. Povodom ovih svečanosti, Odbor za podizanje spomenika izdao je poseban proglas, koga su potpisali predsednik istog odbora, Dr. Pipenbaher i predsednik poslovnog odbora, brat ing. Ladišlav Bevc, u kome pozivaju građanstvo da uzme što većeg učešća u svečanostima. Sokoli će napose vidno da manifestuju svoju odanost idejama Kralja Mučenika, pred njegovim spomenikom, koji je delo monumentalne vrednosti, ponos Ljubljane i njenog građanstva.

Соколско друштво Borovo приредило је nastavak utakmice u odbojci sa sokolima iz Brčkoga, koja je bila prekinuta, zbog nogometne priredbe, kako smo javili u prošlom broju „Sokolskog Glasnika“. Pobili su gosti sa 2:1 za Brčko. Posle ove utakmice odigrali su jednu prijateljsku utakmicu članovi iz Brčkoga i Borova, u kojoj je Borovo pobedilo sa 2:0. Naraštaj Borova igrao je zatim sa članovima iz Brčkoga i pobedio sa 2:1.

Ove utakmice odigrane su do podne, a posle podne odigrana je utakmica članova iz Dalja i Borova, u kojoj su domaći pobedili goste sa 2:0. Na želju braće iz Dalja utakmica je ponovljena, pa su gosti opet izgubili sa 2:0.

Sokolско друштво Borovo приредиће u toku meseca septembra javnu vežbu u vidu večernje priredbe. Ovo će biti druga javna vežba borovskog Sokola. Prva je održana godine 1933 u Borovu selu. Pripreme se vrše uveliko u svima kategorijama.

Sokoli iz Brčkoga i Borova pred novogradnjom Sokolskog doma u Brčkom

Искористимо у соколству сва врела нашег патриотизма и национализма

Све што се покреће природном или механичком енергијом, покреће се у замасима и у смени динамички активних и статички пасивних тактова. И духовни покрети, који добивају погонску снагу од своје идеје и практично примењену кроз систем своје идеологије, крећу се на путу прогреса у јачим и слабијим динамичким замасима, у смецама активних и пасивних тактова, у савршеној ритмичкој смени арза и теза. Духовни покрети имају к томе још и смене активних и пасивних, динамичких и статичких периода, јер акумулација силе погона често пута треба дужа мировања.

Соколство је било у сталном покрету. Оно је прешло свој динамички период и изнело је своје огромне успехе на узбрини прогреса до данашње историјске тачке. Али његов прогрес захтевао је ново акумулирање енергије и тај застој пред нај-

већом узбриницом и пред најтежим препонима, изгледа, већ је прешао. Соколство је преживело и свој статички период. Данас се већ јављају у соколству нова стремљења, нова динамичка тенденција и соколство има да пређе у нов активни период, који ће помакнути национални прогрес до жељеног циља. У овом новом динамичком периоду, соколство ће прећи и последњу узбриницу, прескочиће и последњи препон и од тада почеће да даје ренту до сада улагани соколски духовни капитал.

Да би овај нови динамички период соколства био што ефикаснији, питамо се: одакле да прикупимо што већу погонску снагу? Из којих извора да црпи нов идејни полет нов борбени елан?

А одговор гласа: прикупимо ту снагу из природних извора нашег народа, а гих духовних извора има у сваком нашем селу! Само што ти извори теку

сваки на своју страну у малим и практично некорисним квантитетима, па је дужност соколства да сва та духовна врела у себи кацтира и створи једну огромну јединствену снажну реку, која ће дати толико покретне енергије, да ће моћи изнети наш национални прогрес и благостање на највиши врх нашега циља, где је забодена застава истинске слободе, правде, једнакости и братства!

Соколство, стојећи у најнепосреднијем додиру са народом, једино је у могућности да ову духовну каптацију извора наше националне снаге изврши, јер смо све остале могућности истрошили и јер су многи други покрети у нашој земљи, услед партизанске инфекције, сишли са висине свога задатка, и само соколска застава вије се увек неприкосновено и ничим неокалјано.

Како су истински јака природна врела наше националне снаге по селима, нека нам послужи упоређење ових двеју епизодица:

Долазим у једно мало, сиромашно босанско сеоце Б., везано са светом само узаним ного-

ступима, утабаним опанцима и копитама, јер цивилизована ципела, изузев жандармске и шумарева цокуле, овуда уопште не пролази.

Село сачињава педесетак прилеушица плетара, улепљених иловачом и покривених шеваровом сламом, поцрњелом на диму, али освезеном зеленим присјајем од маховине и чувакуће. Оно више личи на збег уплашених животињаца, које су се биле у један заклон испред курјака и елементарних непогода, но на село, које води своју топографску генезу у збегу испред Турака. Тај смисао остао је нетакнут и за Швабина земана, и чуло се често од паметних домаћина: — видиш, господине, ће смо се збили од порешчија и шикучија!

Судбина је хтела да у једној од тих кућа преноћим, јер је први хотел удаљен педесет километара. Али за мене, реткога госта, биће сигурно изабрана најјача кућа.

Праћен сеоским кнезом и групом угледних домаћина, који су осетили као неко позвање да се баве јавним пословима, па забаталише плуг и стоку, ушао

сам у село. За један час стркаше се сви становници села и неколико стотина радозналих очију тражило је у мојој варошкој појави своју веома ретку сензацију. Широки простор пред мојом „резиденцијом“ који би се могао назвати „Трг слободе“, да није заостао у коров и да није испрешаран отвореном канализацијом из стаја и ђубришта, био је препун света и стоке, па ми је у тој маси могла запасти за око једна врло ретка аномалија. Не видим ни једне жену! Зар сеоске жене нису радознале?! Кривоврати кнез ме упозори: — погледај, господине, горе! — И ја баших очи, кад кровови од кућа зацрнели од глава промољених кроз сламу, као да су по њима пала јата врана. Све лепе, класичне главе, подељене напола белим раздвојенима као угаљ црних и зејтином углањених коса, све озбиљна лица, без радосног осмеја, да би се у њима одразила ведрина душе и задовољство са животом, све орловски погледи, који потсећају на дегенерисане атавизме наше средњевековне културе, све као да је Мештровић вајао. Кнез се наге моме уху

Rodendan Nj. Kr. Vis. Kneževića Aleksandra

U utorak, 13. o. m., proslavljen je blagodarjenjem u Dvorskom hramu na Dedinju, sedamnaesti rodendan Nj. Kr. Vis. Kneževića Aleksandra, sina Kneza Namesnika.

Tom prilikom objavio je „Službeni vojni list“ Naredbu g. Ministra Vojske i mornarice, kojom se saopštava celokupnoj oružanoj sili na kopnu moru i u vazduhu, da je Nj. Kr. V. Knez Namesnik Pavle izrazio želju da Nj. Kr. Vis. Knežević Aleksandra bude uvršten u redove naše narodne vojske. U naredbi se kaže dalje:

„Izvršujući ovu želju Njegovog Kraljevskog Visočanstva naredujem:

DA SE NJEGOVO KRALJEV-

SKO VIŠOČANSTVO KNEZ ALEKSANDAR UPIŠE U 3 — ZASTAVNI — ESKADRON 7 KONJIČKOG PUKA „KNEZA PAVLA“.

Ovim iskupljujem želju Njegovog Kraljevskog Visočanstva Kneza Namesnika Pavla radi održanja tradicije Doma Karadorđevića da i Njegov prvenac, zajedno sa vama, junaci, u vašim redovima, oduži svoj dug Nj. V. Kralju narodu i Otadžbini.

Ziveo Dom Karadorđevića! Ziveo hrabra Jugoslovenska vojska!

Ova naredba da se saopšti svima pred strojem.

Ministar vojske i mornarice, armijski general MILAN Đ. NEDIĆ, s. r.“

Ђура Паунковић

Данас, 17 августа навршило се две године од смрти брата Ђуре Паунковића, заменика старешине Савеза СКЈ., познатог националног и соколског радника, чије

ће име остати за вечита времена светао пример млађим генерацијама, како се ради за народ и отаџбину.

Брат Ђура Паунковић учествовао је активно у раду Југословенског соколства до задњег даха живота, па је и на велебном соколским свечаностима у Прагу 1938 г. узео видног учешћа. Југословенско соколство се тиће се данас свог незаборавног првоборца, и кликнути му: Слава!

Sahrana Dr. Rike Fuksa

Prošlog petka sahranjeni su na vrlo svečan način u Ljubljani posmrtni ostaci brata Dr. Rika Fuksa. U pogrebnoj povorci uzelo je učesća ogromno mnoštvo građanstva, među kojima je bila i četa uniformiranih Sokola sa brojnim zastavama. Pored predstavnika vlasti i organizacija bio je prisutan i bivši zamjenik starešine Saveza SKJ brat E. Gangl. Nad grobom oprostio se sa pokojnikom brat Jože Smetnik zam. starešine Saveza SKJ, u ime Saveza SKJ, koji je toplim rečima prikazao pokojnikov rad za narod, sokolstvo i domovinu. Ispred Sokolske župe Ljubljana govorio je starešina brat ing. V. Bevč.

Тим путем треба ићи!

Сарадња Сокола и Фантова у Словеначкој

Београдска „Политика“ од 12 августа о. г. извештава о великом културно - просветном фестивалу у Јесеницама на коме су узели учешћа у заједничким вежбама чланови соколских друштава и Фантовске звезде. Тим поводом „Политика“ пише:

У 6.15 часова почела је вежба најбољих јесеничких гимнастичара. Међу њима било је чланова наше олимпијске екипе, југословенских првака у гимнастичким вежбама и најбољих вежбача на справама јесеничких соколских друштава и Звезде фантовских отсека. Наш члан олимпијске екипе Јанко Пристов, члан јесеничког сокола и интернационални првак католичких друштава гимнастичких друштава и Франц Нагличен, члан фантовских отсека Јесенице, извели су на справама праве бравуре. Занимљиво је да је ово први случај у Словеначкој да се чланови соколских јединица и чланови фантовских отсека појављују на заједничкој приредби и у истом програму. Не само пријатељи спорта у физичког напретка Словенаца него и мноштво грађана веома спонтано је поздравило овај почетак мирне између две најаче организације, које су се до сад устручавале да суделују на заједнич-

ким приредбама и националним културним манифестацијама.

Савез Сокола не може а да са задовољством не поздравити пример сарадње чланова Сокола и Фантова јер је така сарадња потпуно у духу схватања времена и прилика које је изражено у одлукама и инструкцијама које је Савез Сокола дао својим организацијама кад је постављено питање о могућности такве сарадње. Савез Сокола сматра да су историјски часови које преживљујемо толико озбиљни и судбоносни да се сарадња свих позитивних националних снага намеће као најпреча дужност свих оних који слободу и самосталност Краљевине Југославије сматрају као једино јемство добре судбине целог нашег народа и свих његових делова. Ми смо и сувише свесни да живимо у времену које диктира да се ујединимо што хитније око заједничких, животних интереса а да идеолошке разлике оставимо по страни за боља времена. Радујемо се што се у широком редовима чланства две велике организације у Словеначкој тако лепо манифестује та потреба слоге што је знак будне националне свести и одраз животног националног инстинкта самоодржања у том крају наше Отаџбине. Тим путем треба ићи.

Министар физичког васпитања г. Душан Пантић о подизању спортског стадиона у Београду

Приликом недавне посете стадиону „Југославије“, Министар физичког васпитања народа г. Душан Пантић, на питање сарадника „Времена“, како стоји питање изградње монументалног спортског стадиона на падинама Доњег града, у Београду, дао је ову изјаву:

„Ја вам не могу дати детаљне податке о новом стадиону, док се претходно не споразумем са председником Београдске општине г. Јевремом Томићем. Господин председник и ја делимо једно исто мишљење, а то је да

се спортском васпитању престојничке омладине треба посветити највећа пажња. Питање грађења монументалног стадиона у Доњем Граду није дефинитивно напуштено. Да су прилике у свету нормалне, ми би данас имали већ у градњи један величанствени стадион. Овако, питање је мало теже. Та замисао захтева велике финансијске инвестиције, велики број радне снаге. Ја ћу са г. председником Томићем још детаљније размотрити овај проблем, па ћу вам онда моћи о свему много више да кажем.“

Штампа о соколству

„Југословен“, који излази у Величкој Кикинди, посвећује чланак противницима соколства и каже:

„Нападају нас многи, ситни и бедни, зато што им сметамо. Наш рад је за њихове планове огромна запрека, јер су свесни да, док ми постојимо, неће моћи ништа постићи. Не стиде се никаквих средстава, а данашњи општи хаос изврсно им прија. Диг-

нувши се подло из мрака својих јазбина, снабдевени туђинским идејама и инструкцијама, они су почели свој мрски посао. Тај разорни бакцил није велик бројем, али је опасан својом дрскошћу. Прво је напао на Соколе, јер смо му изгледа били најопаснији. Покушао је великим потезом и разочарао се; а сада чека у заседи. После нас напада друге, треће, и тако редом, све честите и поштене, све што је југословенско и соколско!“

Ljubimo otadžbinu!

Čujte, braćo, nek ori do neba, Kakvu ljubav Otadžbina treba! Za nju treba raditi i živeti, u potrebi za nju i umreti.

Dobro znate iz prošlosti roda da s junaštvom došla nam sloboda. Koji Soko za slobodu gine, To je junak svoje Otadžbine.

Ova naša rodna gruda mila mnogom se je krvi napojila Zato treba da je sačuvamo i bez krvi nikom je nedamo!

Za nju i za Kralja Gospodara Jugosloven čuda će da stvara. Očuvajte delo slavni dana I granice do plavog Jadrana.

Jer ko ima ponosa u sebi Robom nikad hteo biti ne bi! A to soko nikad biti neće, dok po nebu žarko sunce kreće!

Stojan V. Marjanović, tajnik Sok. čete Teslić-Barić

Rad društva Dugaresa

Sokolsko društvo Dugaresa, posle uspele akademije o kojoj smo javili u prošlom broju, sprema se pored pripreme za proslavu 6 septembra i za rad u jesenjoj sezoni, koji će biti vrlo intenzivan u svima društvenim granama, napose u tehničkoj za sve kategorije i u prosvetnoj.

и иза његовог тешког задаха на ракију и бели лук, остетих његов поверљив шапат: — голотиња, господине, не допушта им да се појаве као жене. А хтеле би, и оне имају некакве животне радости, али немају ни честите кошуље на себи. Свој стид покривају комадима старих крпа. А жена је жена. Свака је једнака. Свака би хтела да је накинена. Откада та чељад није отишла ни на црквену славу, су отишла ни на говорим. И а да о ваشارу не говорим. Све нико Господ да провиди! Све година за годином бетернија, а наша господа јуре само онуда куда њихов аутомобил може проћи! Сад поплава, сад суш, сад град, сад нерод и тако равних пет година да невоља бије, па откуда да им купимо кошуље!? Откада патимо баш као да смо и Божија, а камоли пасторчад своје земље!

Са тешким осећањем социјалне одговорности саслушао сам кнежеве речи и ућем у домаћинину кућу, одређену ми за преноћиште. Са кућњег прага навах: „Помози Боги!“, а одговор је одјекнуо као из мрачне, подземне шпиле.

У мрачном простору куће је два се видео домаћин. Његов скелет назирао се само угликом, што му је контуре оивично румен отсев са огњишта. Лиц му нисам видео, али по стиску његове чвораве руке осетих сам да сам радо примљен.

— Свака ми срећа ушла с тобом — зажели домаћин, и поведе ме огњишту, где је намештала један трножак и прегрнула га биљем једна невеста, чије је жустре покрете при раду пратио звекет цванцика, искричких по прегачи и грудима као живом нумизматичком музеју. Кад ми се очи навикоше на мрак и дим, распознао домаћинов лице, срећно, насмешено. Разпознадох и осталу чељад која се сва дала на посао да искажу гостопримство. Безва за кафу већ је притакнута, а финцима перући их у једном дрвеном чанку, звецка једна девојка, манифестујући сву своју речну грацију, скоро да не речем урођеничким примитивизмом.

— Овде ће ти бити најбоље, господине, — јави се кнез, да би отворио еглен. — У Гавре је најчистије, он једини има собу, пошто је једно по свијету... Био

је добровољац, па је научио како се живи...

— Оно нема буха — доброћудно дOMETУ Гавра, — али нема ни кревета. Ја сам нешто мало собице заградио треницама и настро сам тазе баре да буде мекана постеља. Да није ко лежеш? — окрену се према домаћини нагло и строго као претелица упита. — Чељад је исунчала чељад па неће бити ни једне бухе. Поискакале су на сунцу као варнице, осим ако се није која заплела у власима, те остала, сјеме им се замело! Биће ти као код куће, као у твој пернатом душеку, — зацерака доброћудно Гавра и стави голим прстима жишку са огњишта у своју лулу.

Дакле, то је најбогатија кућа у селу? И у ту најбогатију кућу у селу ваља се добро погурити па ући на врата! Ни та најбогатија кућа нема прозора, нема кревета, нема пећи, нема шпарета, не кречи се никада, не пере под јер је место пода набој, никада се не проветрава, никада не улази сунце и нема никаквих услова за хигијену! Тек само што се не може покинути кад је невреме. И та најбогатија кућа у селу, по свом

спољашњем и унутрашњем изгледу, потсећа на преисторијско доба, на преисторијски степен цивилизације, и никако човек да схвати, како су ти људи могли заостати у цивилизацији за пуних 2000 година. Како живе, какве су им минималне радости, како се муче и чиме се хране, како примитивним путем зарђују „насушни хлеб“, њихова преисторија још увек траје. Када сам у мраку нагазио на комадић хлеба, кога је мачка украла и свукла са полице, нисам зано да је то хлеб. Лично је на комад осушене балеге. Али када сам видео да тај комадић подиже домаћин са страхопоштовањем, пољуби га, прекрсти се и врати на полицу, уверио сам се да је хлеб, да је светиња која се стиче тешким трудом!

Зар у овој шпиле беде и патње да се тражи национални оптимизам?

Очекивао сам, када се састане посело када се окупе домаћин и младеж после вечере, да госту направе друштво, да ћу наићи анархистичке, а не само комунистичке идеје, али сам се угодно изненадио, кад сам уви-

део да наше село, ма како било бедно и занемарено, није изражено никаквом „доктрином“ да је оно увек постојано код свог национализма и традиционализма. Тај свет, кога добар део није вечерао, или је можда пребацио суву и неслану кору старог хлеба, има још увек максимум душевног задовољства, да се заноси својим националним легендама, да обожава свој национални мит, да се радује успесима своје државе, да се душевно храни јуначким подвизима својих савремених јунака, својим ратовима и, да у својим патњама гледа жртве за своју националну славу. Тај наш бедни, али велики свет, не мења идеологије ни тактике, увек је на истој линији и увек иде само једном циљу: националној слави.

Ту где нема хлеба, ту где је живот са цивилизоване тачке гледишта прави пакао, ту се душа паћеника храни славом нашег класичног века. Ту, где хлеба нема, гуслар извлачи из струна жмарце који пролазе кроз крв и све вене о јуначким подвизима Краљевина Марка и Обилића. А колико тек суза кану,

Zanimljivosti iz doma i sveta

Vazdušni napadaji nemačke aviacije na Englesku dobijaju sve jači obim, pa se općenito smatraju kao početak nagoveštene ofanzive. Ratni izveštaji jedne i druge strane govore o dosadanjim uspjesima i gubicima, koji su svakog dana sve znatniji.

Ubistvo albanskog iredentiste, Daut Hodže na grčko-albanskoj granici, izazvalo je ozbiljnu zategnutost između italijanske i albanske štampe i odgovornih faktora. Celokupna italijanska štampa piše vrlo ostrim tonom povodom ovog ubistva podvlačeći ozbiljnost događaja. Zvanična grčka Atinska agencija izdala je saopštenje, u kome kaže da su još pre dva meseca prešla dva Albanca u Grčku i da su prilikom saslušanja priznali ubistvo Dauta Hodže u jednoj tuči. O svemu da je izvešteno italijansko poslanstvo, koje je izjavilo, da će italijanska vlada tražiti redovnim putem ekstradiciju zločinaca, na što je grčka vlada čekala. Prema tome, kaže se u grčkom saopštenju, Hodžu nisu ubili nikakvi grčki emisari, već Albanci. I nemačka štampa poklanja ovom slučaju veliku pažnju. Istodobno italijanska štampa deman-

tuje vesti nekih stranih novina, da je u Severnoj Albaniji došlo do pobuna i da su ubijeni izvesni italijanski oficiri, nazivajući te vesti plodom čiste fantazije.

G. Ansaldo u „Telegrafu“ traži prisajedinjenje Čamura, koji se nalazi u Grčkoj, italijanskoj Albaniji, jer da bez toga ne može biti savršenog preuređenja Balkana.

Prema rešenju ministra prosvete, g. Dr. A. Korošca, na jugoslovenskim srednjim školama i preparandijama uvodi se od prvog razreda učenje nemačkog jezika, dočim će francuski jezik predavati se od trećeg razreda dalje.

Ovih dana navršava se petnaest godina od osnivanja velike sovjetske telegrafске agencije TASS. Povodom toga iznose se izvesni podaci o dnevnom radu TASS-a, prema kojima TASS dobija dnevno oko 650 tabaka međunarodnih informacija i uzima vesti iz 300 stranih novina i časopisa. Za sovjetsku štampu TASS dnevno daje 350 tabaka informacija. Stranim listovima liferuje mesečno prosečno oko 1400 tabaka raznih vesti.

Kosanički soko Miloš Šulović

Tridesetpet godina orao je on narodnu njivu. U svima društvima ovoga kraja ima dubokih tragova njegova rada. Mnogi predlozi i ostvarenja vezana su za njegovo ime. 1904 stupio je u Kuršumlji u redove „Dušana Silnog“ i od tada njegovo sokolovanje ne prestaje. Od 1919 pa do ovih dana, kada se, uspravan i jasan, povlači iz aktivnog delanja, omladina ga zna kao brat Miloša, jer je poslednju svoju

brazdu zasacao punih dvadeset godina u sokolstvu. Jedan je od onih mnogih neznanih junaka, tihih i radnih, koji nisu tražili popularnost, ali koji nečujno ogromno doprinose za unapređenje svoje okoline i time sve široke naše zajednice. 21 jula rastali smo se svečano u Domu, kada je predao dužnost starešine Sokolskog društva Kuršumlja.

S. Z.

Članstvo Sokolskog društva Kuršumlja

na ognjište kad zaviljеше струне Марсељску трагедију. Ту, око тога огњишта, има још живих и гланих песника нашег славног десетерца, ту још има по који примитивни неимар нашег грандиозног националног мита. Те — од глади дрхтаве — мишице толико су још снажне, да подигну Витешког Краља Александра на највиши пиједестал националног мита. Ту око тога огњишта чуо сам најлепше речи српског језика, чуо сам најдивније мисли њима изговорене и посвећене нашој националној будућности и срећи. И уместо страха да ћемо доживети социјалну катастрофу, ја сам се вратио у Београд са пуно охрабрења, напојен са чистог врела нашег национализма и патриотизма.

Таман што додох у Београд, заустави ме једно отмено друштво пред Балканом. Тек што се упитасмо за здравље, што није било толико интересантно, као то како политички мислим и шта сам приметно како народ политички мисли, један отмен господин диже се против „старог поретка“ и стаде да набраја „чињенице“. Уда-

ри свом силином своје речитости на демократију, удари на народ да је неспособан да сам управља и стаде да пледира за промену нашег унутрашњег поретка, глорификујући корпорације и политички систем који се иза њих крије. Пође врло сочно да оправдава чак и губитак националне слободе јер наш народ својом неспособношћу није боље ни завредно!

— Пријатељу, дозволи ми један час да се снађем у прилици, — не могах даље да отрпим, — колико се сећам, ти си пред неколико месеци заступао сасвим супротно гледиште. У сваком „систему“ био си на површини и, верујем, да су сви системи срушени за то што си ти и такви, били његови стубови.

— Дозволићеш, пријатељу, да имам право да се бринем за свој народ, — заурлао је гестикულიрајући наметљиво као што чине сви професионални политиканти, које држава награђује dobrim пензијама.

— Који народ?
— Мој народ!
— Знадеш ли ти, где је твој народ?

Pregled sportskih događaja u zemlji i vani

Veliko interesovanje kod naših čitalaca pobudila je rubrika „Pregled sportskih događaja u zemlji i vani“. Zamera se jedino što se ne donose i rezultati. Uredništvo lista će i toj želji čitalaca izići u susret, ukoliko to prostor bude dozvoljavao. — U prošlom broju nismo mogli doneti „pregleda“ zbog pomanjkanja prostora, pa molimo čitaoce da to uvažavaju.

U Beogradu, na Savi, kod „Šest topola“ održane su u subotu i nedelju plivačke utakmice za prvenstvo Srpskog plivačkog Saveza. Ove utakmice bile su ujedno prva priredba SPS-a. Učestvovali su najbolji plivači i plivačice klubova iz Beograda, Herceg Novog, Petrovgrada, Sombora i Novog Sada. Takmičili su se: juniori i juniorke u: 50 m slob. stil; 100 m. prsni stil; 200 m slob. stil; 100 m leđno; Stafeta 3x50 m. „Jadran“ 1,432; 4x50 m: Jadran 2,03; 3x50 m mešovito: „Bob“ 2,13,4; 4x50 m. slob. stil „Bob“ 2,49,6.

Krajnji rezultat: 1) „Bob“ 167, 2) „Jadran“ 142, 3) „Vojvodina“ 57, „Galeb“ 54, „Brdanin“ 46 i SSU 44 boda.

Nogometni takmaci Sarajeva „Slavija“ i „Sašk“ odigrali su u nedelju utakmicu, koja se je završila osetljivom pobedom „Slavije“ (5:1).

Iz štampe su izišle nove sportske knjige: „Stil i tehnika modernog plivanja“ od Darka Prvana i „Sport u SSSR...“ od Dušana Kašapinovića i Bore Kesića.

U prošlu nedelju je na pruzi Beograd — Mladenovac za juniore odigrano prvo prvenstvo Srpskog biciklističkog Saveza, koje su osvojili vozači „S. K. „Jugoslavije“ iz Beograda.

Internacionalni tenis turnir na Bledu održan je pod pokroviteljstvom Nj. V. Kraljice Marije. Počasni predsednici su g. Dražić Cvetković, predsednik vlade i ministri gg. Dr. Korošec, Dr. Marković, Dr. Cincar-Marković, Dr. Krek i Pantić. Predsednici Upravnog odbora: gg. Maršal Dvora Čolak - Antić i Dr. Natjačen, ban Dravske banovine.

Najveća priredba Srpskog biciklizma „Biciklistička trka oko Srbije“, koja se održaje pod visokim pokroviteljstvom Nj. V. Kralja Petra, održaće se od 27 avgusta do 6 septembra o. g. Staza će ove godine biti duža za 500 kilometara, jer će ići na Sarajevo. Celokupna dužina staze, koju će vozači imati da predu iznosi 1500 kilometara.

Poznati naš plivač Severin Bijelić (Bob) postavio je novi nezvanični jugoslovenski rekord na stazi od 400 m. Bijelić je preplivao 400 m u „klasičnom“ stilu 6:13,1 što je za 14 sekundi i 7/10 bolje od starog rekorda, kojega je prošle godine postavio Zagrepčanin Dvoržak u Samoboru.

U Bukureštu je završen velik stadion „Rapida“. Stadion će moći da primi 50.000 gledalaca. Pred stadionom izgrađen je bazen za plivanje, sala za gimnastiku i boks, kao i spavaće sobe za igrače, koji će tu spavati uoči većih susreta. Stadion je koštao oko 50 miliona leja.

Prestonički klub „Jugoslavija“ izgrađuje moderni stadion. Stadion će moći da primi 35.000 gledalaca a imaće mesta za stajanje 28.000. Izgrađiće se propisna olimpijska trkačka staza, zatim takmičišta za skokove i bacanja. Oko igrališta biće izgrađena biciklistička staza. Svi ovi radovi koštaće preko dva miliona dinara.

Na nedeljnim trkama u Beogradu XX jugoslovenski Derbi dobila je „Đurđevka“ iz ergele „Parašnica“. Trener Kolar, džokej Stokić. Vidovdanski „Stipl Čejz“ nagradu Nj. V. Kralja, dobio je rezervni konjički potporučnik Miodrag Petrović na „Morani“. Trkama je prisustvovao izaslanik Nj. V. Kralja, Predsednik Kr. Vlade, mnogi ministri i odličnici.

U Sofiji je S. k. „Spartak“ iz Moskve pred 20.000 gledalaca tukao sofijsku „Slaviju“ sa 6:1 (4:0). Ruski fudbaleri pokazali su se kao veoma dobri igrači i to što je važno: svi su igrali jednako dobro — niko nije otkalkao. Igraju futbol sličan Englezima, ali ne nameću protivniku svoj način igre, nego jedino koriste njegove greške. Odlično igraju glavom.

Ivan Sedlaček

Javna vežba u Bos. Gradišci

Sokolsko društvo Bos. Gradiška priredilo je u nedelju, 4 avgusta, javni čas, na kome su uzele učešća bratske jedinice Zagrebačke i Banjalučke župe. Bratska društva Nova Gradiška, Pakrac, Banja Luka, Okučani, Dubica, Medari i četa Sobotška uveli su ovu sokolsku priredbu nastupom svojih pripadnika na javnom času i izvođenjem ritmičkih i slikovitih vježbi na akademiji, koja je održana na večer istoga dana.

Javna vježba usprkos vremenske nepogode odlično je uspjela. Proste vježbe svih kategorija uspješno su izvedene. Naročito interesovanje publike izazvale su vježbe na spravama na kojima su nastupili članovi, te muški i ženski naraštaj. Slikovite vježbe, koje su priredene na akademiji izazvale su oduševljeno odobravanje. Posjeta je bila mimo svakog očekivanja. Veliki broj stranih i domaćih gostiju omogućio je odličan materijalni uspjeh ove priredbe za kojim ni moralni cilj nije izostao.

I ovom prilikom došlo je do vidnih manifestacija sokolstvu, koje u ovim krajevima neprekidno i uspješno radi od nazad 30 godina.

Čist prihod ove priredbe namjenjen je dovršenju Sokolskog doma, čija je gradnja započela još prije dvije godine. Ovaj dom, koji je namjenjen uspomeni velikog borca za slobodu, Petru Mrkonjiću, treba da postane ognjište na kojem će se ogrijavati plemenita srca sokolskih pripadnika.

JUGOSLOVENI IZVAN JUGOSLAVIJE

„Jugoslovenski glasnik“, koji izlazi u Čikagu, računava da u inostranstvu živi dva i po miliona Jugoslavena, i to: u Italiji 600.000, u Grčkoj 250.000, u Nemačkoj 170.000, u Mađarskoj 165.000, u Albaniji 60.000, u Češkoj 3.100, u Rusiji 2.700 i u Americi, Africi i Aziji 1.113.000.

Prema zvaničnim statističkim podacima u Sjedinjenim Američkim Državama 1930 godine bilo je 187.594 stanovnika, čiji materijalni jezik je srpsko-hrvatski ili slovenački i koji su rođeni izvan granica U. S. A. Ovakvih Hrvata bilo je 79.802, Slovenaca 77.671, a Srba 30.121. Godine 1920 bilo je 85.175 Hrvata, 80.473 Slovenaca, a 40.669 Srba.

— Ваља знадем где живи мој народ!

— Не знаш, јер га ниси никада ни видео. И једини контакт са тим твојим народом имаш само кроз своју пензију, јер на основу некаквих националних фикција присиљаваш државу да те плаћа за твоје брбљарије које држиш за мраморним каванским столовима лижући сладолед и испијајући слатке ликере!

Мој иступ против овог напредног мењача наших унутрашњих система морао је уследити, јер га познајем, да је на својој политичкој линији шарао од комунизма до фашизма, од демократије до диктатуре био је једно време клерикалац па је прешао у либерале, а свака његова „мена“ носила је собом пово богаћење. И за све системе налазио је свог специјалног доктринарног оправдања: све за народ! И зато је оном јаднику у селу Б., где сам провео једну паклену ноћ, али ноћ великих сазнања истине, онако тешко, зато је онако занемарен и напуштен, да на путу цивилизације и културе остане позади још у преисторијском веку! Пошто су се раскринкали да су овакви

типови довели народ и земљу у овакву ситуацију, пошто је дошло време да им се подвикне: е доста више аутомобила и бачковања, доста јефтених мраморних вила и луксуза, време је да се национални капитал упуту ка народном напретку, онда ваља променити унутрашњи систем али ту промену да изврше они, онет они, онет ти исти типови!

Из ове две истините епизоде желео бих указати празан пут правим патриотима нашег народа. Желео бих указати пут соколству да би на селу препородили своју снагу. Село је прави извор национализма! Село које пати, које се мучи а које не одбацује своје националне светиње. Репрезентативни национализам, коме је једини идеал богаћење и уживање, не може бити здрава основа за наш препород и борбе које претстоје да очувамо још ово што илусу упропастили!

У овим часовима соколству припада велик задатак. Соколство треба да трасира нове путеве да њима наш народ што пре изиђе из своје беде. А сво-

ју покретну снагу треба соколство да узме из природних врела национализма и патриотизма из наших села. Та врела треба соколство да каптира, у себи а у том послу цео наш народ треба да своје соколство помисли, јер оно није само на речи, оно је на делу; јер му није циљ окорштење, него љубав!

Мустафа А. Мулалић

„Istorija Srpskog sokola u Sarajevu“

Naš odlični saradnik i poznati sokolski pisac, br. Hajrudin Čurić, profesor, napisao je knjigu „Istorija Srpskog Sokola u Sarajevu“, koja je ovih dana izašla iz štampe. Ovo dokumentovano delo, koje je svoje vreme izlazilo i u feljtonima „Sokolskog Glasnika“ posvetio brat Čurić „Sokolima, palim za slobodu Jugoslavije“.

Preporučujemo knjigu br. Čurića najtoplije svima, a naročito prosvetnim radnicima, jer će u njoj naći mnogo zanimljivih podataka iz prošlosti našega sokolstva.

ČITAJUĆI NOVINE...

UGOSLAVIJA I SOVJETSKA RUSIJA

U „SELJAČKOM KOLU“ osvrt će se g. Adam Pribičević na pisanje kako Sovjetska Rusija izgrađuje svake godine 1000 km željeznica pa kaže:

„Ta brojka je doista visoka. Ali ona je vrlo malena, kad se uzme na um, da u sovjetskoj Uniji ima malo željeznica i da je to golema zemlja. Za carskog režima gradilo se u njoj više od 1000 km. godišnje. Ipak je i to bilo malo. Kako je naša zemlja 84 puta manja od sovjetske Unije, mi bi trebali graditi godišnje nešto manje od 12 km., pa da gradnjom budemo ravni sovjetskoj Uniji. Međutim mi smo za 20 godina izgradili 1501 km. željeznica normalnog kolosjeka, 398 km. kolosjeka 0.76 m i 407 km. kolosjeka 0.50 m. Dakle za 20 godina mi smo izgradili 2.306 km. Prema tome mi smo godišnje izgrađivali 115 km., t. j. preko četiri puta više nego sovjetska Unija, prema svojoj za više od polovice smanjenoj površini. U gradnji željeznica mi smo, dakle, daleko nadmašili sovjetsku Uniju i bez pitaljetke i diktature proletarijata. Samo smo mi Srbi pogani u tom, što, otkad nas je, tuđe preuznosimo, a po svom pljujemo, i kad je deset puta bolje nego tuđinovo.“

„MEDICE, CURA TE IPSUM“

Splitsko „NOVO DOBA“ je objavilo u malom oglasniku oglas koji glasi:

»Bolji gospodin srednjih godina sa dobrim namještenjem traži gospodaricu ili bračnu drugaricu. Prednost imaju Slovenke između 35—37 godina. Splitska klerikalna „KATOLIČKA RIJEČ“ napada zbog toga „Novo doba“ koje mu odgovara tavnom merom pa piše:

»Medutim g. urednik „Katoličke Riječi“, koji u svojoj ograničenosti misli da je pozvan da svakome dava lekcije, nije Slovenac, i on je svećenik, kanonik (sluminare magnum!), podložan spomenutom kanonskom propisu. Pa zato, kad bi netko htio da bude zloban kao što je on, mogao bi da ga šmjerne upita: a putem kojeg je on oglasa bio ono došao do jedne Slovenke u svojoj vlastitoj kući? Jer ta njegova Slovenka nije bila u 35—37 godini, a kamo li u godinama koje traže crkveni kanoni (barem 40!), nego je bila u cvijetu mladosti, u dvadesetim godinama života! I za tu mladu Slovenku imamo razloga kazati da se g. urednik „Katoličke Riječi“ nije baš naročito interesirao da li ona, kako traže crkveni kanoni, sa svojih uzornih vršina (spectata morum honestas) isključuje svaku sumnju o sebi (omnem suspicionem amoveat). Jer je ta mlada lijepa Slovenka, u njegovoj vlastitoj kući pokušala samoubojstvo, ispila otrov i bila prenesena u bolnicu, odakle je otpremljena u svoj zavičaj. Mi tada, iz stanovitih obzira, nismo stvar registrirali, premda se takve stvari obično registri- raju, ali zato imamo prava danas, kad je g. urednik „Katoličke Riječi“ onako grubo povrijedio naš list, da mu dobacimo: Medice cura te ipsum!«

Iznosimo ovu „čudorednu“ debatu sa lijepim Slovenkama u centru koji je karakterističan za onaj „hipokritski“ moral koji nepozvan docira o moralu celom svetu.

BACILI SUDIJU U MORE, NE U AMERICI NEGO — U SPLITU!

U Splitu je u nedelju odigrana utakmica u plivanju. Tom prilikom dogodio se incident koji ovako opisuju zargebačke „NOVOSTI“:

„Za vrijeme utakmice došlo je do neželjenog incidenta. Na zapadnoj strani plivališta bila je postavljena velika maona, koja je bila dupkom puna publike. Pred tom maonom bilo je mjesto za suca. Dr. Šef upravo se spremao da da znak za početak drugog poluvremena, kad je neko neopazice provukao kroz publiku veslo i gurnuo suca, koji je izgubio ravnotežu i pao u more. Uslijed toga sudac dr. Šef nije htio da nastavi utakmicu.

Priredivači su ispraznili maonu ali nisu mogli pronaći krivca.“

Pakosnici tvrde da je to učinjeno zbog toga da bi se videlo da li sudija plivanja — zna plivati.

NEMAMO RUDARSKIH INŽINJERA!

U vremenu kad se hiperprodukcija inteligencije oseća teško u našem društvenom životu, zanimljivo je i poučno zabeležiti jednu konstataciju zagrebačkih „NOVOSTI“ koja glasi:

Mi nemamo ni izdaleka dovoljno ni stručnog našeg radničkog osoblja, a ni naših rudarskih i metalurških inženjera. Nema dovoljno rudarskih i sličnih inženjera ni u privatnim poduzećima, a ni u banovinskoj službi. Nema ih radi toga, što se naši mladi intelektualci desecima godina, izuzevši naša- lost veoma rijetkih slučajeva, nijesu posvećivali toj struci. Tom je pomanjkanju trebalo odmah stati na put, jer badava nam sve naše rudno bogatstvo, kad nemamo naših stručnih sila, koje će ga vaditi iz zemlje.“

Neka naši mladi zabeleže ovu činjenicu i neka je, u svom interesu, u punoj meri iskoriste!

BANOVINA HRVATSKA IMA MILIJON SELJAKA PREVIŠE

G. dr. Rudolf BIČANIĆ, direktor Zavoda za spoljnu trgovinu objavio je brošuru „Gospodarska struktura Banovine Hrvatske“ u kojoj se kaže među ostalim da u Banovini ima oko milion seljaka suviše:

»Suvišci u obe bivše banovine, koje s priključenim kotarevima Bosne i Hercegovine sačinjavaju banovinu Hrvatsku, do- sižu ukupno oko 985.000 ljudi ili okruglo jedan milijun seljaka je u banovini Hrvatskoj previše preko općeg prosječnog mjerila donje granice seljačkog posjeda. To znači, da bi se »dalo dobro živjeti na selu«, kada bi banovina Hrvatska izgubila oko milijun stanovnika, a to je blizu dvije petine svega svog agrarnog stanovništva. Denašnje naše prilike u poljodjelstvu — zaključuje dr. Bičanić takve su, da treba naći mogućnosti života za blizu milijun seljaka.«

DRAKONSKE MERE PROTIV ŠPEKULANATA ŽIVOTNIM NAMIRNICAMA

„SAMOUPRAVA“ donosi članak o merama o kontroli cena pa kaže: »Država mora biti pravična prema svima svojim građanima. Zato jedared propisane mjere treba striktno sprovo- diti, nedopuštajući nikakve izuzetke. Pod takvim okolnostima i najstrožije mjere se lakše podnose, pa makar bile i vrlo

Naša sokolska štampa piše:

„OBRANA OTADŽBINE DUŽNOST JE SVIJU!“

Mostarska „Knjiga za sokolsko selo“ u broju 7—8 pored biranih članaka i pesama: Riječi Viteškog Kralja, Naša odbrambenost, Sovjetska unija i mi, Pamti omladino Šumadije itd., donosi i nadašve zanimljiv članak o padobrančima od D. Jungića, u kome između ostalog, piše i sledeće:

Obrana otadžbine počiva danas i na svima onima koji nisu sposobni da nose oružje. Na starcima, ženama i deci. Rat dakle vodi ceo narod i svako bez razlike je dužan da svojim radom, prema svojim sposobnostima, doprinese svoj ideo.

U nekoliko riječi, dužnosti vas građana, koji ste van vojne obaveze, u odnosu na nova sredstva, koja se u ratu upotrebljavaju, mogu se rezimirati kao što slijedi:

Upućeni i opomenuti na opasnosti koje nam svima skupa prete posmatrajte budno sve što se oko vas događa i izvještavajte nas.

Što se tiče nas vojnika mi smo predvideli i sve potrebne mere preduzeli, pa sada samo od vas očekujemo iskrenu i rodoljubivu saradnju.“

„ROBOVI NIKADA!“

„Sokolska volja“, glasilo Sokola iz Ljubljane donosi u 180 broju zanimljive kraće članke i dopise pored prikaza o radu sokolstva u Sloveniji. Vrlo je značajan članak „Sužnji nikoli“ (Robovi nikada!) u kome se evocira uspomena na Kajmakčalansku proslavu i govor brata generala Maksimovića. U članku se kaže i ovo:

„Sa drhtećim rečima rekao je general brat Maksimović: Pretili nam sa svih strana, mi odgovaramo: Robovi nikada!... Možemo pasti ali sužnji nećemo biti.“ — Tako je govorio brat Maksimović. A za njime danas ponavlja sav sokolski rod: Robovi nikada! Ako treba ginućemo, ali sužnji nikada biti nećemo! Sokoli se zaklinju Kralju: Branit ćemo!“

Savezna prosvetna škola

Kako smo javili u prošlom broju, 4 o. m. otpočeo je VIII tečaj prosvetne škole Saveza SKJ., koja će trajati do 18 o. m. O radu u tečaju donećemo opširan prikaz sa nekoliko fotografija u idućem broju „Sokolskog glasnika“ kako smo to činili i ranijih godina.

teške, čak i neobične za naše prilike i naš mentalitet!

Samo ovakvom primenom i sa ovakvim shvatanjem mi ćemo uspjeti da zadovoljimo naše potrebe i da u većini slučajeva ispunimo i svoje spoljno - trgovinske obaveze. Ako nam se na ovom putu naših napora pojave smetnje od samih nekih naših građana, koji hoće nedovoljenim špekulacijama da koriste sadašnju tešku privrednu situaciju u lične ciljeve, onda tu moramo biti vrlo nepoštedni. Drakonske kazne opametit će svakog građanina koji hoće da sabotira jedno djelo nužnosti, preduzeto u općem interesu reda i poretka.

Nama je potreban mir i unutra i spolja, nama su potrebni red i spokojstvo građana koji, radeći za otadžbinu i za svoje porodice, moraju imati obezbeđen rad i hljebk

НАРОДНО-ОДБРАНБЕНИ РАД У СОКОЛСКОМ ДРУШТВУ БЕОГРАД III

Sokolско друštvo Beograd III organizovalo je u sokolском народно-одбранбеном циљу три течаја: течај активне и пасивне одбране и течај самарићански. Прва два течаја због летњег одмора и распуста одложена су до јесени, а самарићански течај, иако не у потпуном броју, одржан је у току јула месеца.

Течај је организован под окриљем Подмлатка Ц. К. основне школе „Војвода Путник“ са одобрењем Београдског обласног одбора Ц. К. за чланове и чланице Сокола III.

За предавача Црвени Крст од-

сечне, јасне и тачне одговоре, које су течајевке и течајевци давали на постављена питања, те је по завршетку испита госп. Др. Поповић као изасланик Обласног одбора изразио своје задовољство на овако лепом успеху. Сви су испит положили са одличним и врло добрим успехом. Дипломе које је Ц. К. предао поделиће се свима 6 септембра о. г.

За овако леп успех на овом течају у првом је реду заслужа г-ђице Др. Данице Алексић, која је већ и раније на неколико оваквих течајева имала одлич-

редно је г-ђицу Др. Даницу И. Алексић, лекара из Београда за теоријски део и сестру-болничарку г-ђу Вукосаву Рашковић за практични део. Уписао се је на течај око 50 слушаоца, али због одласка на летовиње, знатан број је отишао, тако да је завршном испиту, који је одржан 4 августа присуствовало свега 23 слушаоца.

Испиту је претседавао изасланик Обласног одбора Ц. К. Др. Сава Поповић, сан. ген. у пензији. Од стране Подмлатка Ц. К. присуствовали су испиту гг. Благоје Јелисавчић, упр. школе и Драгомир Гајић, секретар. Од Сокола III био је присутан старешина друштва бр. Добра Богдановић и друга браћа из управе.

Миљина је било слушати от-

не резултате. Тако исто и до сестре г-ђе Вукосаве Рашковић, које су са пуно воље, такта и љубави предано пружиле максимум од свега што се за овако кратко време може дати.

У име друштва бр. Иван Тринајстић, захвалио је свима који су допринели да се овај течај одржи и заврши са успехом, а то су Одбор подмлатка, Обласни одбор Ц. К., предавачи, па и сами слушаоци, који нису жалели ни труда ни времена да започети посао заврше. Зажелимо им је да ово знање корисно употребе како у својој кући тако и у сваком даном случају. Уједно је изразио и жељу да се ујесен одржи још један овакав течај за ону браћу и сестре, који сада нису могли да истр посећују.

IZ SLOVENSKOG SVETA

IZ ČESKO - MORAVSKOG PROTEKTORATA

„Narodni listi“ iz Praga javljaju, da je komisija, kojoj je bio poveren rad na promeni imena ulica, taj rad dovršila. Dosadnja Pariška ulica zvaće se Norimberškom, Letenska ulica zvaće se Magdeburška, a dosadnja Havelka ulica dobiće ime po Eberhardu. Pojedini veliki ljudi iz češke istorije, koji su imali do sada više ulica i trgova, dobiće samo po jednu ulicu ili trg. Napisi na svima ulicama i trgovima biće dvojezični, na prvom mestu nemački, a na drugom češki. Na kraju članka kaže se, da ovo nije prva promena imena praških ulica. I u godinama 1848, 1866 i 1918, menjana su ta imena praških ulica.

IZ KORUŠKE

Kako javljaju zagrebačke „Novosti“ iz Ljubljane, državni namesnik u Koruškoj u Celovcu doneo je odluku o raspuštanju poznate versko - prosvetne Družbe sv. Mohora. Ovo društvo osnovano je 1860 godine, a bavilo se, uz ostali kulturni i verski rad, izdavanjem knjiga za Slovence u Koruškoj. U odluci se

kaže, da društveni rad ne odgovara više pravilima i da nije u skladu sa svrhom društva. Rad društva da je prešao okvir dušobrižničke akcije za Koruške Slovence. Tako n. pr. da izdavanje knjiga nikako ne spada u dušobrižnički rad. Takav rad društva nije poželjan, a nije društvu ni dozvoljen. Propisi o verskim organizacijama izričito zabranjuju svaki rad, koji nije u skladu sa verskim propisima. S obzirom na to zabranjuje se društvu svaki rad, a isto tako i svaki pokušaj, da se ova organizacija u bilo kojem obliku pod istim ili drugim imenom obnovi.

IZ BUGARSKJE

Javljaju iz Sofije, da je tamošnja nacionalna studentska organizacija zaključila da istupi iz sadanje međunarodne studentske unije. Također je donet zaključak, da se pozovu savezi italijanskih i nemačkih studenata za osnivanje nove međunarodne studentske organizacije.

Na sofijskom univerzitetu nedavno je završen tečaj za profesore nemačkog jezika, koga je polazilo oko 200 profesora.

Sadržina sokolskih listova

„СОКО НА ЈАДРАНУ“

Примили смо број 7 гласила соколских жупа Задар—Шибеник, Сплит и Сушак—Ријека, са следећим садржајем: За наш нараштај, уводник од др. С. Алфиревића; — Бр. Савфет Хазнадаревић; — Из прошлости соколског друштва у Сплиту; — Хигијенска вриједност природе и вјештачке вјежбе; — Шаловити кут, Вијести итд. Лист излази месечно у Сплиту, у редакцији бр. Стіпе Врдољака. Поједини број стоји 2 динара.

„МЛАДИ СОКО“

Изашао је из штампе 6 број гласила нараштаја сплитског

Сокола са следећим занимљивим садржајем: Народ смо ратника и хероја (Д. Једрејчић); — Видовдан (Љ. Петрић); — Свијестан народ (А. Кућар); — Соколство против пете колоне (Н. Сервенти); — Кошарка (Јахман Ратко); — Соколски живот, вијести и др.

„Јнка“

mastilo, tuševi, lepila su odličnog kvaliteta

„Јнка“

proizvodnja mastila i kemikalija

Zemun, Kralja Petra ul. 57
Telefon broj 37-079

IZ ADMINISTRACIJE LISTA
Skrećemo pažnju našim jedinicama, poverenicima i dopisnicima „Sokolskog Glasnika“, da uredništvo i uprava lista imaju još u

zalihi koverata za korespondenciju sa njima. Koverte se šalju na zahtev svima, koji to zatraže, u svrhu slanja dopisa, članaka, adresa novih pretplatnika itd. O-

bratite se Upravi ili Uredništvu „Sokolskog Glasnika“, Beograd.

*Sportska
cadnja i stovarište oružja*

KOD „LOVCA“
BEOGRAD, BALKANSKA 32, T. 21608

Sva sportska sprema za sve grane sporta. Oružje, za Sokolske jedinice. Tražite pismene ponude.

**ЧАСОВНИЧАР И ЈУВЕЛИР
М. МИТРОВИЋ**

Теразије 22 (до Москве)

има швајцарских часовника за руку и џеп, златног накита, кристала, сребра, пехара и плакета

Браћи и сестрама попуст
Цене врло солидне. Стручан рад
Тражите цене за израду **клинаца и значака**

У свима павиљонима Београдског Сајмишга одржаће се

БЕОГРАДСКИ ЈЕСЕЊИ САЈАМ УЗОРАКА

ОД 7 ДО 16 СЕПТЕМБРА 1940 ГОДИНЕ

На сајму ће бити заступљене следеће струке: текстил, кожа, хартија, намештај, музички инструменти, метал, машине, мотори, апарати, електротехника, оптика, радио, пољопривредне машине, грађевинарство, хемија, стакло, порцелан, галантерија, исхрана, алкохолна пића, књиге, пропаганда и реклама.

ОБАВЕШТЕЊА: Управа Београдског сајма, Београд Сајмишће, Пошт. факс 538, Тел. 28526, 28802

Повластице 50% на железницама и бродовима. У одласку треба купити целу карту са жутим бланкетом за повлашћену возњу, која потврђена на сајму даје путнику право на повратак са истом картом коју треба чувати. Повластице важе за полазак од 2-16 а за повратак од 7-21 септембра.

БЕОГРАДСКА ОПШТИНСКА ШТЕДИОНИЦА

У СВОЈОЈ ЗГРАДИ У БРАНКОВОЈ УЛИЦИ БРОЈ 2, СА СВОЈИМ ФИЛИЈАЛАМА

У БЕОГРАДУ

Краља Александра улица бр. 97

У ЗЕМУНУ

Краља Александра улица бр. 8

ПРИМА УЛОГЕ НА ШТЕДЊУ, ПОВОЉНО ИХ УКАМАЋУЈЕ И ИСПЛАЋУЈЕ НА ЗАХТЕВ УЛАГАЧА ИЗДАЈЕ УЛАГАЧИМА СВОЈЕ „УЛОЖНИЦЕ“ СА ИНТЕРЕСОМ 5%

за све обавезе Штедионице гарантује Општина града Београда неограничено и неопозиво својом чистом имовином од

Дин. 2,939.735.000.-

Резервни и гарантни фондови штедионице износе **Дин. 46,079.944.53**

Укупан пласман **Дин. 196,059.865.13**

Штедионица је самостална, јавна, пупиларно сигурна новчана установа Штедионицом управља самостални управни одбор